

at grunnurin skipar fyri kollegiubygging og í heila tikið gerst týðandi táttur í einum sosialt rættvisum íbúðarpolitikki, ið tryggjar øllum menniskjum eina sømiliga íbúð uttan mun til inntøku.

Settur verður á stovn kommunalur byggibúningar-grunnur við tí endamáli at tryggja kommunum figgjargligar møguleikar at útvega borgarum og íbúðarafelagskapum biligar byggigrundir.

Náttúra og umhvørvi

Javnaðarflokkurin heldur, at óspilt umhvørvi er ein virðismikil arður, ið vit eiga at varðveita.

Við hesi grundáskoðan eiga umhvørvisráðgjafarnir at telja nógv, tá farið verður undir útbygging av ymiskum slag, sum t. d. vegum, vatnorku, havnum o. s. fr.

Hetta merkir, at landsætlan, útgjøgging og umhvørvisverndarlóg eiga at verða gjørdar og settar í verk sum skjótast.

Altjóða samtyktir um dálking og náttúruvernd eiga at verða settar í gildi.

Avtalar eiga at gerast við okkara grannalond, ið leita eftir olju um, hvussu farast skal fram, og um hvør skal gjalda fyri tær vanlukkur, ið henda á teirra øki, men sum fáa avleiðingar á okkara.

So hvørt sum landið verður útbyggt sum ídnaðarsamfelag, styrknar fatanin av, at umhvørvi fevnir longur enn um heim, arbeidsplass og næsta grannalag, og at náttúran øll sum hon er hevur týðning fyri trivnað og livilíkindi okkara.

Øll eiga at kenna ábyrgd av, at náttúran verður umsitin við skili, og sum mentað tjóð eiga feroyingar at hava almennar reglur og lógir, sum tryggja skynsama gagnnýtslu av øllum náttúruvirkidomi, at virðismikil landsløg ikki fara fyri skeyti av fyrilitaleysari útbygging, og at umhvørvið verður varðveitt so reint og óspilt sum gjørligt.

Skundað verður undir viðfevnandi umhvørvislóggevu. Náttúrufríðingarlógin verður endurskoðað og broytt, soleiðis at hon í stóri mun gevur møguleika at stýra nýtslu av náttúru og umhvørvi og fær greiðari reglur um varðveiting av virðismiklari náttúru.

Fyri at samfelagsútbyggingin kann halda fram uttan óbetilgarn skaða á náttúru og umhvørvi, verður sum nevnt gjørd landsumfatandi heildarætlan fyri fríðing av virðis-

miklum økjum og reglum fyri hvørji øki kunnu verða tikið til útbygging av býum, vegum ídnaði o. ø.

Til at leggja og fremja hesa ætlan krevst samskipan av útbyggingaráhugamálum og vistfrøðiligum áhugamálum í formligum samstarvi millum avvarðandi myndugleikar.

Uttanríkisráð

Umframti í mesta mun sjálvi at sita fyri uttanríkispolitiskum samráðingum taka feroyingar sjálvir lut í norðurlandskum samstarvi.

Hetta samstarv fer fram í Norðurlanda ráðnum, har javnaðarflokkurin krevur, at Føroyar fáa umboðan javnbjóðis hinum tjóðunum.

Virkað verður tí fyri, at viðtøkur ráðsins verða broyttar samsvarandi.

Í samsvari við grunðsjónarmið floksins, at Føroyar — so lítið vit enn evna — gera sitt besta til frama fyri frið og semju millum allar tjóðir og á besta hátt og eftir førumstriðast móti militarismu, verður virkað fyri, at Føroyar eru óheftar av allari hernaðardubbing og undir øllum umstøðum verða kjarnorkuvápnafriar.

Friðarrørslurnar báðu megin jantjaldið verða stuðlaðar, og roynt verður við avtalum at gera so stórar partar av heiminum sum gjørligt til kjarnorkuvápnafri øki.

Ríkisfelagsskapurin

— Undirgrundin

Í samsvari við grunðsjónarmið floksins um stjórnarstøðuna verður heimastýrisskipanin stóðugt umsitin soleiðis, at hon veruliga roynist ein frælsis- og sjálvbjargnisskipan, har feroyingar taka avgerðirnar um egnan útvikling. Henda sjálvræðisskipan hevur ikki loysing til endamáls, men skulu øll mál, ið krevja samráðingar við danir, loysast eftir teimum hugsjónum, ið eru niðurlagdar í heimastýrisslógina ella grundstøði hennara, um hon so verður broytt ella ikki.

Í komandi valseiði stendur undirgrunðsmálið fyri at loysa. Hetta mál er stórmál, eins og spurningurin um ríkisráttarskipanina í síni tíð var tað.

Javnaðarflokkurin er tann einasti flokkur, ið kann vísa á gongda leið í hesum máli — eina leið, sum veitir okkum feroingum fullar sømdir, uttan at seta danir og grønlendingar út um ytsu gátt.

Vit skulu tí samráða okkum til avtalu við ríkismyndugleikarnar — avtalu, sum gevur feroingum avgerðarrætt viðvíkjandi tí, sum skal henda við undirgrundini. Vit skulu — við øðrum orðum — hava avtalu,

sum ger málsókið Føroya Undirgrund til føroyskt sermál.

Hetta merkir, at vit taka allar avgerðir um

— nær nakað skal setast í verk

— hvat setast skal í verk

— hvussu hetta skal umsitaast.

Og hetta merkir sjálvsagt, at vit sjálvir umsita alt hetta í so stóran mun, sum vit yvirhøvur orka.

Sostatt er loysn javnaðarfloksins tann einasta leið til tess at loysa undirgrunðsmálið, sum ikki førir til ta óhepnu grønlendsku ráevnaskipan ella til loysing.

Orkuspurningurin

Her eru tveir høvuðsspurningar:

1. Tann orkutørvur, sum í løtuni er mest átrokandi.
2. Spurningurin um, hvussu vit loysa okkara orkuviðurskipti í framtíðini.

Tann átrokandi orkutørvur vil javnaðarflokkurin loysa við at útvega neyðuga dieselorku at taka til beinanvegin, at fremja hina mest skynsomu og umhvørvisvarðveitandi útbygging av vatnorkuni í Eysturoy.

Fyri at langtíðartørvurin kann nøktast mugu sum skjótast allir fyriliggjandi møguleikar innan vatn-, vind- og aldumegi eins væl og kol- og dieselmeigi takast í nýtslu í almennu orkuútbyggingini.

Tiltakslojgugoymslur verða settar á stovn at mótvirka fylgjnum av nýggjum oljuekreppum, og miðvis orkusparandi tiltøk verða sett í verk innan tað almenna, privatu húsarhaldum, um borð í skipum okkara og í vinnulívinum annars.

Eingin orkuútbygging verður framd uttan álvarsamt fyrirlit fyri náttúruvirðum og vinnulívi.

Heilsumál

Heilsustøðan er grundarlagið undir øllum trivnaði. Arbeitt eigur at verða fyri miðvisum kostpolitikki, har føðslulig krøv, eftirlit við og kanning av allar matvøruframleiðslu verða sett í verk, og har hvørjum einstøkum verða tryggjaðar umstøður at útvega sær sunnan mat.

Kostvegleiðing og eftirlit við matstovum verða sett í verk, og føðslufrálæra verður kravd grein í barna-, framhalds- og hægri skúlum.

Hildið verður fram við at útbyggja primeru heilsutænastuna í samband við sosialar eindir og heilsumiðstøðir. Stóri dentur eigur at verða lagdur á fyrirbyggjandi arbeiðið hjá kommunulæknunum, heilsumsysturum og skúlaheilsumsysturum.

Skúlabarnatannræktin verður viðkað til eisini at umfata serlæknaviðgerð.

Hildið verður fram við útbyggingini av sjúkrahúsvirkinum, so øll trý sjúkrahús fáa tey bestu arbeiðslíkindi.

Brúkaramál og prislagið

Brúkaraumboðsmaður verður settur. Hann skal taka sær av áhugamálum brúkaranna og hava eftirlit við lóggávuni. Brúkarafeløg verða stuðlað.

Pristalskipanin eigur altíð at vera tíðarhóskandi. Prisansingin verður umskipað, so hin besta tryggin fæst fyri rimiligrari prisleigu, og neyðugt tal av prisansarum verða settir.

Familju- og ungdomspolitikkur

Tað er ein tann mest týðandi uppgáva samfelagsins at veita børnum og foreldrum tryggjar og góðar umstøður. Fyri børnini hevur hetta týðning fyri trivnað og menning — fyri foreldrin hevur hetta tann týðning, at tey ekkaleys kunnu seta børn í verðina. Fyri samfelagið alt er ein familju- og barnavinarligur politikkur av stórum týðningi, al tann tíð fallandi barnatal er vorðið eitt av teimum álvarsomum samfelagstrupulleikum í t. d. Norðurlondum.

Út frá hesum fer javnaðarflokkurin at virka fyri at leingja barsilsorlov í samband við barnsburð/adoptión upp í 24 vikur við løn, og fyri at eisini pápin fær ávísa orlov við løn, um hann ynskir, og nær hann ynskir tað.

Vøggustovu-, dagrøktar- og barnagarðsplass verða ókeypis fyri láglønt og einsamallar upphaldarar, og sett verða á stovn fritíðarheim.

Tann størsta hóttanin móti umhvørvi barnanna er tann vaksandi ferðslan. Tað eigur tí at verða sett í verk álvarsom tiltøk til tess at bota um ferðslutrygdina. Kommunur eiga at fáa dyggan stuðul til at tryggja vegir, skúlar og plass, har børn spæla, sum best.

Eingin vegagerð eigur at fara fram, uttan at ferðslutrygd barnanna frammanundan er tann best møguliga.

Undirvisingin í ferðslutrygd verður økt og styrkt á øllum stigum — frá barnagarði til kóyriskúlan.

Fritíðarvirksemi og -undirvising hava eftir galdandi fritíðarundirvisingarlóg ikki nógv góðar umstøður.

Fritíðarundirvisingarlógin eigur tí at verða endurskoðað, so hon veruliga eggjar til og kann gerast eitt haldgott grundarlag undir fritíðarundirvising, fritíðartrivni og virksemi hjá ungdomsfelagsskapum um alt landið.